

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης

Ενότητα 11: Το βιβλίο της Αποκάλυψης: Γ' μέρος

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Το βιβλίο της Αποκάλυψης: Γ' μέρος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διακειμενικές σχέσεις με άλλα κείμενα

- ▶ Αναφορές σε κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης (ύφος, λεξιλόγιο, μοτίβα, δομή).
- ▶ Η χρήση του οριστικού άρθρου σε συγκεκριμένες εκφράσεις/πρόσωπα (ο συγγραφέας προϋποθέτει ότι ο αναγνώστης γνωρίζει τα πρόσωπα).
- ▶ Υιοθέτηση συγκεκριμένων φιλολογικών ειδών.

Ένα παράδειγμα (Αποκ 7,1-17)

- ▶ Δύο μέρη:
  - 7,1-8: (α) εμφάνιση του αγγέλου, (β) λόγος του αγγέλου, (γ) 144.000 όσοι σφραγίστηκαν - 12 φυλές του Ισραήλ.
  - 7,9-17: ένα όραμα του ουράνιου θρόνου.
- ▶ Συνδυασμός προφητικών θεμάτων και αποκαλυπτικών:
  - Ένταξη αποκαλυπτικών θεμάτων σε προφητικά πλαίσια.
  - Συνδυασμός των δύο ειδών - απομάκρυνση από τις όποιες εθνικιστικές τάσεις των αποκαλυπτικών κειμένων.

Σχέσεις Αποκάλυψης με σύγχρονες της ιουδαϊκές αποκαλύψεις

► Πιθανές εκδοχές:

- Η Αποκ εξαρτάται από ένα συγκεκριμένο ιουδαϊκό αποκαλυπτικό κείμενο.
- Ιουδαϊκές αποκαλύψεις εξαρτώνται το βιβλίο της Αποκ.
- Όλοι αντλούν από μία κοινή δεξαμενή ιδεών και μοτίβων.

Ένα παράδειγμα: ο Θρόνος του Θεού (1)

- ▶ Αποκ 3,21: τον νικητή θα τον βάλω να καθίσει μαζί μου στο θρόνο μου, όπως κάθισα κι εγώ νικητής μαζί με τον Πατέρα μου στο θρόνο μου.
- ▶ Α' Ενώχ 45,3: εκείνη τη μέρα ο Εκλεκτός θα καθίσει στο θρόνο της δόξης του και θα ελέγξει τα έργα τους και όσοι θα αναπαυτούν θα είναι αναρίθμητοι. Και τα πνεύματά τους θα γίνουν ισχυρά όταν θα δουν τον Εκλεκτό κι εκείνους που επικαλούνται το άγιο κι ένδοξο όνομά μου.

Ένα παράδειγμα: ο Θρόνος του Θεού (2)

- ▶ Το εσχατολογικό μοτίβο του κριτή Θεού στο θρόνο του:
  - Στην Παλαιά Διαθήκη (βλ. Ψλ 109,1).
  - Καινή Διαθήκη (Μτ 19,28. 24,31-32).
  - Στα αποκαλυπτικά κείμενα (Α' Ενώχ).

Αποκάλυψη και Κουμράν (Α '):

- ▶ Η περιγραφή της νέας Ιερουσαλήμ σε έξι σπαράγματα από το Κουμράν.
- ▶ Μαζί με το χειρόγραφο του Ναού συνεχίζουν την παράδοση του Ιεζ 40–48.
- ▶ 5Q15: ένας ανώνυμος ορών (ίσως ο Ιεζεκιήλ) ξεναγείται σε μια πόλη που θα κτιστεί επάνω στην Σιών (δίνονται οι διαστάσεις της πόλης).
- ▶ Ο άγγελος και στα τρία κείμενα έχει τον ίδιο ρόλο.

Αποκάλυψη και Κουμράν (B '):

- ▶ Ο ρόλος των 12 φυλών: η αποκατάσταση του Ισραήλ στα έσχατα.
- ▶ Η έμφαση στις εικόνες των πολύτιμων λίθων.
- ▶ Η κριτική του Ναού - η έννοια του καθαρού στην ηθική της διάσταση.
- ▶ Το θέμα του εσχατολογικού πολέμου (1QM).

Οι Ιουδαϊκές ουτοπίες

- ▶ Εδεμικά τοπία.
- ▶ Εθνική ουτοπία (διαθήκη).
- ▶ Εσχατολογική ουτοπία.
- ▶ Θέματα: πλούσια αγαθά, φως, πόλεμος και ειρήνη, Ναός, Ιερουσαλήμ, ρούχα και σώμα.

Αποκάλυψη και ουτοπία

- ▶ Συγγένεια με τις ιουδαϊκές ουτοπίες, όπως αυτές διασώζονται στα αποκαλυπτικά κείμενα.
- ▶ Σχέση και με τις ουτοπίες του ελληνορωμαϊκού κόσμου.
- ▶ Τα θέματα της ουτοπίας έχουν μία μακρά ιστορία παράδοσης: ξεκινά από την ΠΔ και συνεχίζει σε ιουδαϊκά κείμενα σύγχρονα της Αποκ.

Αποκάλυψη, αποκαλυπτική και προφητεία

- ▶ Στοιχεία της αποκαλυπτικής:
  - Μεταφορική γλώσσα και κατά γράμμα ερμηνεία.
  - Κώδικες συμβόλων.
  - Πολυσημία.
- ▶ Στοιχεία από την προφητεία:
  - Η δυνατότητα μετάνοιας.
  - Η ηθική επιταγή.
  - Συνέχεια με την Παλαιά Διαθήκη.
  - Το γεγονός Χριστός ξαναβιώνεται στο μέλλον.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Ερμηνεία Αποκαλυπτικών κειμένων της Καινής Διαθήκης. Το βιβλίο της Αποκάλυψης: Γ' μέρος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS281/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2013-2014

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.